

Linnéuniversitetet

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

2019-10-14
Mittuniversitetet
MIUN 2018/603

Bedömargruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 11 Mittuniversitetet

Huvudområde	Examensnivåer
Litteraturvetenskap	Högskoleexamen, Kandidat, Magister
Svenska språket	Högskoleexamen, Kandidat, Magister, Master

Bedömargrupp kluster 11

Utvärderingsansvarig, Linnéuniversitetet	Jon Helgason (JH)
Bitr. utvärderingsansvarig, Karlstads universitet	Anna Forssberg (AF)
Bitr. utvärderingsansvarig, Mittuniversitetet	Sven Anders Johansson (SAJ)
Extern bedömare, Vasa universitet	Nina Pilke (NP)
Extern bedömare, Lunds universitet	Lars Gustaf Andersson (LGA)
Extern bedömare, Uppsala universitet	Britt-Inger Johansson (BIJ)
Extern bedömare, Stockholms universitet	Gunnar Ternhag (GT)
Arbetslivsrepresentant, Lunds kommun	Kristina Wählin (KW)
Studentrepresentant, Karlstads universitet	Sanna Ryberg (SR)
Studentrepresentant, Linnéuniversitetet	Filip Hallbäck (FP)
Studentrepresentant, Mittuniversitetet	Christian Holmberg Sjöling (CHS)

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	5
2.1 Bakgrund och syfte.....	5
2.2 Arbetsprocess och reflektioner.....	5
3 Litteraturvetenskap	11
3.1 Redovisning utifrån de sju bedömningskriterierna	13
3.1.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.....	13
3.1.2 Undervisningen ska fokusera på studentens lärande.....	15
3.1.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	16
3.1.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens	17
3.1.5 Utbildningen skall vara användbar för studenter och samhälle	18
3.1.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	20
3.1.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande	21
3.2 Högskoleexamen.....	22
3.3 Kandidatexamen	24
3.4 Magisterexamen.....	25
3.5 Slutsatser och rekommendationer	26
4 Svenska språket	27
4.1 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna	29
4.1.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.....	29
4.1.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande	31
4.1.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och samt beprövad erfarenhet	31
4.1.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskole-pedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens	32
4.1.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället	33

4.1.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	34
4.1.7 Utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande	35
4.2 Högskoleexamen.....	35
4.3 Kandidatexamen	38
4.4 Magisterexamen.....	41
4.5 Slutsatser och rekommendationer	41
5 Bilaga, Valda examensmål	43
Högskoleexamen.....	43
Kandidat	43
Magisterexamen.....	44
Masterexamen.....	44
Bilaga 6 Samtliga examensmål för respektive examensnivå	45
Högskoleexamen.....	45
Kandidatexamen	45
Magisterexamen.....	46
Masterexamen.....	47

1 Sammanfattning

Utvärderingen omfattar två huvudområden vid Mittuniversitet: litteraturvetenskap och svenska. De båda huvudområdena är organisatoriskt sammanhörande i en och samma storinstitution, Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap. De båda huvudområdena delar således samma ledning.

Nedan listas bedömargruppens samlade slutsatser och rekommendationer huvudområdesvis.

Litteraturvetenskap

Är bra – goda exempel

- Välplanerat upplägg för utbildningen med tydligt fokus på studenters lärande.
- Det kollegiala arbetet fungerar väl och den goda dialogen värderas högt
- En välfungerande kandidatkurs.
- Hög ambitionsnivå avseende jämställdhetsarbete och lika villkor.
- Tillfredsställande måluppfyllelse avseende självständiga arbeten.

Kan åtgärdas

- Kompetensutvecklingstid eller annan tid kan avsättas för att säkerställa att undervisande lärare kan genomföra högskolepedagogiska kurser.
- Arbetslivsperspektivet kan utvecklas inom utbildningen, utöver den tonvikt som utbildningsgången har på "generiska kompetenser". Ett sätt att belysa användbarheten med utbildningen är att genomföra alumnundersökningar som belyser den faktiska användningen av utbildningen i arbetslivet.
- Huvudområdet kan fundera på om de kvalitetsfördelar som man ser med salstentamen överväger nackdelarna med denna examinationsform.

Bör åtgärdas

- Forskningsanknytningen till fortsättningskursens fördjupningskurser bör ses över så att den i högre grad reflekterar nuvarande lärarkollektivs forskning.
- Betygskriterier bör tas fram. Det gäller särskilt för uppsatskurserna på fortsättnings- och kandidatnivå. I samband med det bör även kalibreringsdiskussioner inom lärarkollektivet göras.
- Tydligare anvisningar, avseende bland annat omfång och formalia, för studentuppsatser på fortsättnings- och kandidatnivå bör tas fram.

Måste åtgärdas

- Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete måste bli bättre, särskilt avseende analys, återkoppling och uppföljning.

Svenska språket**Är bra – goda exempel**

- Omläggningen av distributionsformen till distans har gett önskad effekt i form av ökad studenttillströmning. Ämnet har fattat beslut om att minska antalet tillfällen då B- och C-kurser för att få bättre genomströmning.
- Ämnet har genomfört ett stort utvecklingsarbete: genomgripande revidering av kurser inom både grundutbildning och avancerad nivå.
- Medvetenheten om de språkliga strukturer och mönster som bidrar till att upprätthålla ojämställdhet respektive bidra till ökad jämställdhet kan på basis av forskningsinsatser konstateras vara hög inom ämnet. Jämställdhetsperspektivet har säkerställts och det är integrerat i både utformning och genomförande genom flera kurser på olika nivåer.
- Ämnet kommer att stärka innehåll som behandlar språkbruk och skriftbruk i det digitaliserade samhället genom att utveckla digitala arbetsformer (t.ex. spela in föreläsningar).
- Större utbildningsstrategisk satsning (*Skrivlyftet*) genomförs 2019–2023 vid Mittuniversitetet.
- För att säkra progressionen i studenternas akademiska litteracitet har ämnet initierat ett utvecklingsprojekt som kommer att genomföras inom ämnet under läsåret 2019–2020.

Kan åtgärdas

- Utveckla arbetsformer för att återkoppla utvärderingar till studenter.
- Få in fler praktiska inslag i kurser.
- En alumnundersökning som innefattar studenter som läser fristående kurser skulle ge en bättre bild av utbildningens användbarhet.
- På B-nivå finns kurslitteratur bara på nordiska språk, kan vara bra att diskutera alternativ.

Bör åtgärdas

- Utveckla lärarnas högskolepedagogiska kompetens. Flera lärare skulle vilja gå Mittuniversitetets högskolepedagogiska utbildning men de kan inte lösgöras från undervisningen på ett enkelt sätt. Regelbundna möjligheter till kompetensutveckling bör finnas.
- Den seniora kompetensen inom ämnet bör stärkas. Det behövs i syfte att realisera den planerade gemensamma forskarutbildningen tillsammans med andra ämnen vid institutionen.

- Utveckla praxis och stöd i samband med de teknikaliteter som hör ihop med rapport- och uppsatsskrivande.
- Identifiera möjligheter till och ta initiativ till nationellt samarbete inom undervisningen.
- Progressionen mellan (del)kurserna i förhållande till de nationella examensmålen bör diskuteras och dokumenteras internt inom ämnet.

Måste åtgärdas

- Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete måste bli bättre, särskilt avseende analys, återkoppling och uppföljning.

2 Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Treklövern är ett samarbete mellan Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Karlstads universitet avseende kvalitetsutvärdering och kvalitetsssäkring av utbildningar. Följande utvärdering hör till kluster 11. Utvärderingen av examensarbeten vid Mittuniversitet omfattar sammanlagt fyra examensnivåer, högskole- och kandidatexamen inom de båda granskade huvudområdena.

Utvärderingen för kluster 11, som inbegriper huvudområdena Filmvetenskap, Konst- och bildvetenskap, Kreativt skrivande, Litteraturvetenskap, Musikvetenskap, Svenska som andraspråk och Svenska språket, har koordinerats av Linnéuniversitetet.

Utvärderingen har sin grund i det kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete som anges i *Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, Högskolelagen (HL) och Högskoleförordningen (HF). I HL och HF specificeras bland annat nationella examensmål samt formella grunder för kvalitetsarbetet, till exempel vad gäller studentinflytande. Syftet med utvärderingen är att bedöma utbildningskvalitet, dvs i vilken mån huvudområdet uppfyller examensmålen, och hur väl uppföljning och utveckling av utbildningskvalitet fungerar, samt ge rekommendationer som kan bidra till kvalitetsutveckling av den aktuella utbildningen. Bedömggruppen ska bedöma hur utbildningarna säkerställer att studenterna får förutsättningar att nå målen såväl som studenternas faktiska måluppfyllelse.

2.2 Arbetsprocess och reflektioner

Bedömggruppen för kluster 11 konstituerades formellt vid ett upptaktsmöte i Stockholm den 15 januari 2019. Nedanstående inledning redovisar arbetsgången i utvärderingen under tiden 2019-01-15 till 2019-10-18. För det första beskrivs förberedande arbete, för det andra läsning och bedömning av självständiga arbeten,

för det tredje läsning av självvärderingar och planeringsarbetet inför platsbesöken, för det fjärde platsbesöket och sist rapportskrivande. Sammanlagt har bedömargruppen hållit tre fysiska möten (två i Stockholm, ett i Växjö) och sju möten via Zoom. Bedömargruppens sekreterare (utvärderingsansvarig) har skrivit minnesanteckningar som skickats till bedömargruppen via e-post efter varje möte. Utvärderingsansvarig och ordförande har haft ett uppföljningsmöte med Treklöverns ledningsgrupp den 1 mars 2019.

Arbetet har genomförts av en bedömargrupp bestående av 11 ledamöter. Arbetet inom bedömargruppen sattes igång genom upptaksmötet i Stockholm 15–16 januari 2019. Under mötet hade bedömargruppen möjlighet att träffa både varandra och representanter från de deltagande universiteten. Samarbetet inom Treklövern, dess bakgrund och målsättning, presenterades, och de innehållsliga och tidsmässiga ramarna för bedömargruppens arbete diskuterades och slogs fast. Bedömargruppen valde ordförande och sekreterare för gruppen, examensmål för utvärderingen av självständiga arbeten på olika nivåer och kom överens om ett preliminärt schema för möten och avstämningpunkter för vårterminen.

Bedömargruppen har arbetat med tre typer av underlag: självständiga arbeten (i de fall de funnits tillgängliga enligt kriterierna för denna utvärdering), självvärderingar och intervjuer vid platsbesök. Bedömargruppen har haft tillgång till den samlade projektdokumentationen (rapporter, uppsatser, mallar, anvisningar) via Box.

Under arbetets andra fas, perioden 1 februari till 1 april läste och bedömde de tre utvärderingsansvariga och de fyra externa bedömarna självständiga arbeten. För att skapa en samsyn ifråga om granskningen läste och bedömde alla sju först en uppsats i litteraturvetenskap och därtill en uppsats inom det egna ansvarsområdet. Ett kalibreringsmöte hölls den 18 februari och därefter ännu två arbetsmöten för diskussion och avstämning den 18 mars och den 1 april. "Kalibreringsdiskussionerna" på dessa tre möten gjordes med utgångspunkt dels i frågor som några av bedömargruppens ledamöter i förväg hade bett om att diskutera, dels i det examensarbete som utsetts till underlag för kalibreringsläsning tillsammans med anmodad bedömningsmall, samt de examensarbeten som lästes individuellt. Antalet examensarbeten per läsare varierade mellan 7 och 20 per huvudområde.

Det är i detta sammanhang värt att framhålla att det som följd av denna specifika klusterbildning (Treklövern, kluster 11) råder en viss asymmetri mellan de olika lärosätesrapporterna. I granskningarna för KAU och MIUN ingick endast två huvudområden, medan det i LNU:s fall ingick sju huvudområden. Det i sin tur har medfört att en del bedömningar av de självständiga arbetena har gjorts korsvis, fördelat mellan ämnesansvarig granskare och andra sakkunniga i bedömargruppen. Det i sin tur har medfört en del merarbete inom bedömargruppen. Något som väcker frågan om bedömningsmodellens och "klustrandets" optimala utformning. Ytterst

anser dock bedömargruppen att det korsvisa läsandet medfört en större samsyn inom gruppen avseende bedömningen av de självständiga arbetena.

Sammanlagt läste bedömargruppen 20 självständiga arbeten från Mittuniversitetet. Tabell 1 visar att 10 av de självständiga arbetena finns inom huvudområdet Litteraturvetenskap och 10 inom Svenska språket. Inom båda huvudområdena granskades således 10 B-uppsatser och 10 kandidatuppsatser.

Tabell 1. Självständiga arbeten: antal och fördelning (MIUN)

Huvudområde	Högskoleexamen	Kandidat
Litteraturvetenskap	5	5
Svenska språket	5	5
Totalt (N=20)	10	10

I bedömningen av självständiga arbeten i denna rapport används skalan 1–3 med en färgkodning som framgår av nedanstående översiktstabell.

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

I de tabeller som hör ihop med bedömning av självständiga arbeten i rapporten används en tredelad kategorisering av utbildningsmålen.

Kunskap & förståelse (K1–K3/K1–K4)
 Färdighet & förmåga (F1/F1–F2)
 Värderingsförmåga & förhållningssätt (V1)

Anledningen till den valda modellen är att denna reducerade variant tydligare understryker och ger en mer rättvisande bild av sammanlänkningen av delmålen (K1–K4, F1–F2, respektive V1–V2). Vår förhoppning är även att det ska göra tabell-sammanställningen mer överskådlig.

Bedömargruppen vill samtidigt påtala att den påbjudna skalan för bedömning är bristfällig i så måtto att den inte innehåller någon nivå mellan bristande och hög

måluppfyllelse och alltså utesluter det man kan kalla en normalnivå av måluppfyllelse. Vid granskningen av examensarbeten har bedömargruppen därför tolkat "hög måluppfyllelse" som en beteckning för ett spektrum som omfattar tillfredsställande till hög måluppfyllelse.

Bedömargruppen fick tillgång till självvärderingarna den 15 april och alla i gruppen diskuterade arbetsgången inom denna tredje arbetsfas på mötet den 23 april. På detta möte bestämdes att bedömargruppen sparar en uppsättning frågor per huvudområde med utgångspunkt i innehållet i självvärderingarna och bedömningen av självständiga arbeten. Frågebatteriet diskuterades på mötet den 3 maj och då bestämdes att den huvudansvarige inom respektive ämne färdigställer tillsammans med en mindre arbetsgrupp en uppsättning frågor. Bedömargruppen fattade även beslutet att frågorna skulle rangordnas i viktighetsordning och att de ställs enligt tema av den huvudansvariga, arbetslivsrepresentanten och två av studentrepresentanterna vid intervjuerna under platsbesöken. Biträdande huvudansvarig för varje ämne utsågs bland utvärderingsansvariga / externa bedömare och hen fick rollen som sekreterare vid intervjuerna.

Platsbesöken genomfördes 16–17 maj 2019 genom ett fysiskt besök vid Linnéuniversitetet i Växjö. Karlstads universitet och Mittuniversitetet deltog via videokonferens medan Linnéuniversitetets representanter deltog både fysiskt (majoriteten) och online. En ledamot i bedömargruppen deltog online den 17 maj. Vid platsbesöken genomfördes intervjuer med representanter inom tre kategorier utsedda av de olika ämnena vid de tre lärosäten: 1) studenter 2) lärare, handledare och examinatorer samt 3) ledning. Tabell 1, nedan, visar antalet representanter inom de olika grupperna samt vilka som fungerat som ansvariga från bedömargruppen (initialer: se Bedömargrupp kluster 11 i början av denna rapport) i intervjuerna. Alla i bedömargruppen (utom berörd lärosätesrepresentant) var närvarande vid samtliga intervjuer även om fem hade en aktiv roll i att antingen ställa frågor eller föra protokoll.

Tabell 2. Deltagare i lärosätesintervjuerna (MIUN)

Huvudområde	Deltagare			Ansvariga i bedömargruppen
	Stud.	Lärare	Ledning	
Litteraturvetenskap	4	2	2	AF, JH, KW, FH, SR
Svenska språket	1	4		NP, JH, KW, FH, SR

Bedömargruppen har haft ingående avstämningar och diskussioner under rapportskrivningsprocessen. Det gäller såväl rapporternas gemensamma delar samt

utformning och innehåll av huvudområdesrapporterna. Var och en av de sju sakkunniga har haft huvudansvar för minst ett huvudområde. Enstaka ledamöter har ansvarat för fler än ett huvudområde, som mest fyra (två vid LNU och ett för vardera KAU och MIUN). I beredningsgruppens interna arbete har även biträdande ansvariga utsetts som tillsammans med den ämnessakkunniga ansvarat för huvudområdesrapportens innehåll. I praktiken har den beskrivna arbetsprocessen i förening med bedömarens kalibreringsdiskussioner inneburit att flertalet av de sju sakkunniga varit involverade i varje huvudområdesrapports färdigställande.

Bedömarens grupp har strukturerat rapporten så att redovisningen av de sju bedömningskriterierna (3.1 och 4.1) kommer genast efter sammanfattning och reflektioner och slutsatser och rekommendationer. Sist under båda huvudområdena finns Slutsatser och rekommendationer i punktform (3.5 respektive 4.5).

I reflektionshänseende finner bedömarens grupp anledning att särskilt kommentera ett av de sju påbjudna bedömningskriterierna, nämligen att "utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället" (se under X.1.5 för respektive huvudområde). Denna kategori är redovisad i bedömningen av vart och ett av huvudområdena utifrån studiegångens explicita arbetslivsanknytning. Det ska dock sägas att humaniora också har en bredare, mer indirekt samhällslig användbarhet, som inte nödvändigtvis är knuten till arbetslivet. Att arbetslivsperspektivet på de utvärderade utbildningarna lyfts fram under den aktuella rubriken innebär alltså inte ett förnekande av denna bredare användbarhet (som har att göra med begrepp som bildning, demokrati, historia, förståelse, kritiskt tänkande, med mera). Utan den senare har de humanistiska ämnena inget berättigande.¹

Bedömarens grupp har också gjort ett par generella observationer, som gäller för samtliga huvudområden och lärosäten som ingår i granskningen. För det första har bedömarens grupp noterat det förhållandevis låga antalet studenter på avancerad nivå, samt det vikande antalet campus-studenter (i kontrast till studenter som läser nätvarianter). Dessa allmänna tendenser är inte optimala, vare sig för studenterna eller lärosätena. Hur man ska förhålla sig till dessa utmaningar är svårt att säga. För det andra anser bedömarens grupp att huvudområdena vore betjänta av ett närmare samarbete med studentkåren vid respektive lärosäte. Säkerställandet av studentmedverkan och -insyn har sedan länge varit en utmaning vid flertalet lärosäten, inte minst för utbildningar som ges i form av fristående kurser. Det framstår

¹ För en utförlig diskussion om humanioras användbarhet, se *Till vilken nytta? En bok om humanioras möjligheter*, red. Tomas Forser & Thomas Karlsruhn, Göteborg: Daidalos, 2013. För en aktuell diskussion om humanistiska utbildningars arbetslivsanknytning, se tankesmedjan Humtanks rapport "Den ljusnande framtiden. Om arbetslivsanknytning i humanistisk utbildning" (2018), <http://humtank.se/wp-content/uploads/2018/05/humtank-rapport3-webb-final.pdf>

emellertid som klart att utvecklingen mot en allt högre andel distansstudenter gör att denna utmaning blir ännu svårare.

3 Litteraturvetenskap

Sammanfattning reflektioner

Mittuniversitetet (tidigare Mitthögskolan), har universitetsstatus sedan 2005, men ämnet litteraturvetenskap har funnits där sedan 1980-talet. D-kurs i ämnet inrättades 1998 och magisterprogram 2007. Trots att studentantalet på campuskurser är litet (genomgående under fem på samtliga nivåer), har man ett brett utbud av grundkurser, där A-kurs och B-kurs ges i tre varianter; som campuskurs på helfart, som distanskurs på helfart och halvfart medan C-kursen ges på distans, halvfart, och som campuskurs på helfart. Magisterprogrammet ges endast som helfartskurs campus. Genom samläsning i tre delkurser på A-nivå med ämneslärarprogrammet är kursutbudet mer hållbart. Förhoppningen är att denna insats också ska stabilisera studentantalet på fortsättningsnivå. B-kursen framhålls annars som ett problem i nuvarande utbildningsgång. Självvärderingen ger till del den "politiska styrningen mot program" och det nuvarande studiemedelssystemet skulden för att studenterna söker sig vidare till andra utbildningar efter fullbordad grundkurs. Bedömargruppen delar inte denna analys helt och hållet. Tydligare information om yrkes- och karriärval kan exempelvis leda till ett ökat studentantal på avancerad nivå. En förutsägbar periodicitet i tilldelning av forskarutbildningsplatser för huvudområdet kan likaså förenkla studenters studie- och karriärplanering.

Huvudområdet litteraturvetenskap brottas med problemet att antalet campusstudenter är vikande. Antalet distansstudenter ökar, men där är genomströmningen i gengäld sämre. Av självvärderingen att döma befinner sig lärosätet mitt uppe i ett skifte från campusundervisning till ett allt större inslag av distansundervisning. Motsvarande utveckling har skett eller håller på att ske vid andra lärosäten runt om i Sverige.

Självvärderingen framhåller kandidatkursen som "det ljusa undantaget i en i övrigt tämligen mörk bild". Anledningen till kandidatkursens framgångar förefaller vara en kursrevidering som gjordes under 2017 och som hittills har resulterat i en kurs med tillfredsställande studenttillströmning och god genomströmning. Huvudområdets utmaningar med studenttillströmning och -retention manifesteras kanske mest konkret i det faktum att magisterprogrammet har ställts in de senaste åren på grund av för få sökande.

Under 2018 bestod lärarkollektivet av 9 undervisande lärare, varav 7 tillsvidareanställda. De tillsvidareanställda utgörs av en professor, en docent, tre lektorer och två adjunkter. De två tillfälligt anställda vikarierna är lektors- respektive

docentmeriterade. I lärarkollektivet har fyra av sju tillsvidareanställda högskolepedagogisk utbildning i den utsträckning (15 p) som anställningsordningen (ny sedan 2019-01-18) för lärosätet föreskriver. En av vikarierna räknar med att avsluta sin högskolepedagogiska utbildning under vårterminen 2019.

Studenterna beskriver lärarna som hjälpsamma och de uppfattar att de får tydliga instruktioner, stöd och hjälp och vänligt, respektfullt mottagande som innebär lyhördhet för studenternas synpunkter. Studenterna förmedlar att de överlag får bra vägledning, särskilt vid uppsatsskrivande och att deras betyg har varit väl motiverade. Bedömargruppen noterar emellertid att självvärderingen inte kommenterar användningen av betygs-kriterier inom utbildningen.

Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Huvudområdet litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet är en relativt liten och följaktligen sårbar miljö. Då ämnet brottats med sviktande studentantal har man sedan en tid dels arbetat med en tydlig utveckling mot mer renodlade distanskurser, dels integrerat flera litteraturvetenskapliga (del)kurser i svensk lärutbildningen. Baserat på bedömning av fem högskoleexamensarbeten och fem kandidatarbeten håller utbildningen överlag hög kvalitet. Ämnets studenter förmedlar en överlag positiv bild av ämnet.

Några utvecklingsområden som har framkommit vid platsbesök och genom läsning av självvärderingen kan framhållas.

Det finns utvecklingsmöjligheter inom områden som kan betraktas som centrala för ett systematiskt kvalitetssäkringsarbete. Det gäller bland annat arbetet med kursvärderingar men även exempelvis användningen av betygs-kriterier inom utbildningen.

Rekommendation: Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete är i behov av översyn. Då självvärderingen inte kommenterar användning av betygs-kriterier kan även denna kvalitetssäkringsvariabel behöva utvecklas.

Huvudområdet är i färd med att se över utbudet av varianter av A- och B-kursen.

Rekommendation: Ett möjligt alternativ för en hållbar ekonomisk situation är att campuskurs och helfart distans samläses genom blended learning, om så inte redan görs.

Huvudområdet har planer på att i samarbete med andra ämnen ta fram en forskarutbildning.

Rekommendation: Bedömargruppen instämmer i att närvaron av en forskarutbildning ger viktiga signaler om ett huvudområdes vitalitet. En forskarutbildning i sig är dock ingen universallösning. De bästa vore om lärosätet och fakulteten gav långsiktiga utfästelser om finansieringen av forskarutbildningen, något som kan ge en förutsägbar periodicitet i tilldelning av forskarutbildningsplatser för huvudområdet. Sammantaget kan detta underlätta för studenters studie- och karriärplanering och troligen öka attraktiviteten för kurser på avancerad nivå.

Vidare finns det övergripande gemensamma utvecklingsområden för samtliga huvudområden som har ingått i denna granskning av de tre lärosätena. Särskilt gäller detta studentmedverkan och utbildningarnas arbetslivsanknytning.

Rekommendation: Studentmedverkan och -insyn (med inbegrepp av utmaningen att bibehålla en tillfredsställande grad av studentmedverkan med en hög andel distansstudenter) behöver bli bättre. Möjliga karriärvägar bör tydliggöras, ämnet bör även överväga att införa inslag i utbildningen med explicit arbetslivsanknytning – kanske i samarbete med lärosätets yrkesvägledningsfunktioner. Alumnstudier bör genomföras. Det är emellertid inte säkert att det är lämpligast att göra det på ämnes- eller institutionsnivå.

3.1 Redovisning utifrån de sju bedömningskriterierna

3.1.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Detta kriterium fokuserar främst på hur utbildningens olika delar skapar förutsättningar för att sammantaget uppfylla utbildningens samtliga examensmål, en s.k. konstruktiv länkning. Det innebär att det bör framgå hur utbildningens mål, innehåll och examination hänger samman. I detta avsnitt fokuserar vi på självständiga arbeten, genomströmning och organisation, samt progression och förberedelser för självständiga arbeten.

För måluppfyllelse utifrån läsning av självständiga arbeten se 3.2 och 3.3.

Organisation avseende uppföljning och utveckling av utbildningskvalitet

Ett nytt kvalitetssystem för utbildning på grund-, avancerad-, och forskarnivå fastställdes vid Mittuniversitetets i slutet av år 2018. Kvalitetssystemet följer de riktlinjer som förespråkas av European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) som bygger på PDSA-cykeln systematik (initiering och planering,

genomförande, uppföljning samt att dessa leder till lärande, förbättring och utveckling). Fakultetsnämnden har det övergripande ansvaret för kvalitet och kvalitetsutveckling av utbildningen. Inom fakulteten för humanvetenskap ansvarar programrådet och ämneskollegiet för att följa upp utbildningsprogrammen. Enligt lärosätets arbetsordning har fakultetsnämnderna det övergripande ansvaret för kvalitet och kvalitetsutveckling av all utbildning inom respektive fakultet. Underställt fakultetsnämnden finns ett antal råd och andra organ som säkerställer detta kvalitetsarbete

Ämneskollegiet har möten ca en gång per månad. Inom kollegiet diskuteras arbetsformer och läraktiviteter och en stående punkt på dagordningen är "Undervisningsfrågor".

Om kursvärderingar som kvalitetssäkringsinstrument, se vidare 3.1.6.

Progression och förberedelser inför examensarbete

Av självvärderingen framgår att man vid litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet har ett något avvikande upplägg för grundutbildning i litteraturvetenskap jämfört med andra lärosäten. I A-kursen har man tre litteraturhistoriska kurser, baserat på genre, där den första rymmer i ämnesintroducerande moment och lyrik, den andra berättelser och den tredje drama, istället för att dela upp litteraturhistorien tematiskt eller enligt perioder. Detta upplägg har bland annat den effekten att det ges tillfälle till repetition av de historiska linjerna. På B-kursen ges fyra moment, en inledande textanalytisk och teoretisk fördjupning, därpå följer två områdesfördjupningar, som i nuläget består av kurserna "Romantiken, exemplet Almqvist" och "40-talisen", följt av en B-uppsats. På C-kursen har man en inledande litteraturteoretisk och ämneshistorisk kurs om 7,5 hp, och därefter en 7,5 hp-kurs där man hanterar litteraturvetenskaplig forskning och också ger en introduktion till vetenskapligt skrivande, varpå följer ett självständigt arbete om 15 hp.

De lärandemål som listas på A-, B- respektive C-nivå ligger alla i linje med examensmålet Kunskap och förståelse, närmare bestämt: "Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

De fyra delmålen under färdighet och förmåga som anges,

- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper,
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser

äger motsvarighet i ett antal lärandemål på A-, B- respektive C-nivå som listas. Självvärderingen rymmer på denna punkt ett resonemang om B-uppsatserna i förhållande till examensmålen. Man betonar här att B-uppsatsen är en *övning* och att *uppfyllandet* av samtliga examensmål inte skall ske förrän i och med att C-uppsatsen är klar. Sett till de B-uppsatser som slumpvis har valts att ingå i denna granskning behöver troligen övnings- och hantverksaspekten framhävas ytterligare. Det så att B-uppsatserna håller någorlunda samma omfång och någorlunda liknande avgränsningssomfång i ämnesvalen. Det granskade urvalet framstår som något yvigt, något som troligen främst bör relateras till det tredje examensmålets – värderingsförmåga och förhållningssätt – specificeringar att göra: "visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter". I detta fall vill bedömargruppen främst betona den vetenskapliga bedömning som kommer till uttryck i B-uppsatserna.

Kandidatkursen lyfts i självvärderingen fram som "det ljusa undantaget i en i övrigt tämligen mörk bild" avseende både studentantal och -genomströmning. Självvärderingen ställer den explicita frågan om varför kandidatkursen varit så lyckad och menar att kommande kursvärderingar ska ge svar på denna fråga. Bedömargruppen konstaterar att genomströmning för distanskurser rent generellt tenderar att vara bättre ju högre upp i utbildningsgången de genomförs. Det är ett möjligt svar på denna fråga, men andra förklaringar kan finnas.

3.1.2 Undervisningen ska fokusera på studentens lärande

Den genomtänkta progressionen, variationen i examinationsformer och vikten som läggs vid lärares utförliga kommentarer på inlämningsuppgifter visar att man fokuserar på studentens lärande i upplägget av enstaka kurser. I den revidering av A-kursen som företagits under senare år har man velat stärka studentens vetenskapliga färdigheter och förmågor men också betonat värderingsförmåga och förhållningssätt. Den sista delkursen ägnas numera kritisk reflexion över dels den egna kunskaps- och färdighetsutvecklingen, dels litteraturvetenskapens metoder, former och traditioner,

men även över hur dessa aspekter relaterar till samhällsliga frågor om värderingar, etik och offentligt samtal. Till och med menar man i självvärderingen att inriktningen mot reflexion och eget skrivande går som en röd tråd genom hela utbildningen fram till kandidatexamen, för att i C-kursen bli stommen i en process för konstruktiv länkning till uppsatsarbetet. Studentens lärande i fokus säkerställs också dels genom att det är en stående punkt på dagordningen vid ämneskollegiet, som också alltid har en studeranderepresentant, dels genom processerna för arbete med kursplaner, utvärderingar och liknande, men även i detta sammanhang lyfts den kollegiala diskussionen fram som välfungerande.

Bedömaregruppen ställer sig däremot frågande till självvärderingens resonemang om att man av "kvalitetsskäl" har valt att behålla salstentamensformen på en delkurs på A-nivå, även för distansstudenter, trots att det lyfts fram som en möjlig orsak till avhopp och ej fullbordade studier.

Antalet examinerande moment inom förloppet A–C, så som det är beskrivet, framstår också som högt, och det är inte alldeles klart på vilket sätt det är av gagn för studenter (och undervisande lärare).

3.1.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Huvudområdets tillsvidareanställda är en professor, en docent, tre lektorer och två adjunkter (som även är doktorander vid Åbo akademi). Våren 2019 vikarierar därtill ytterligare en docent och en lektor i ämnet.

Den vetenskapliga kompetensen är, såväl till djup som bredd, omfattande bland undervisande lärare och samarbetet med de litteraturvetenskapliga institutionerna Umeå universitet och Åbo akademi lyfts fram som särskilt betydelsefullt. Två forskningsområden samlar flertalet av lärarna, dels en inriktning mot ekokritik och förhållandet mellan natur och litteratur, dels en inriktning mot didaktisk forskning och barnlitteratur. Beprövad erfarenhet finns också i form av mångåriga yrkeserfarenheter som författare, kulturjournalist och bibliotekarie, men inte minst framgår att kollegiet består av många mycket erfarna universitetslärare.

Självvärderingen visar att undervisningens pensum har tydlig forskningsanknytning – A- och C-kursernas litteraturlistor har gjorts om helt de senaste två åren, och B-kursen står inför motsvarande revidering – men också att studenter redan på A-kursen får läsa relevant forskning i form av artiklar och utdrag ur vetenskapliga studier. Man lyfter också fram en vetenskapsteoretisk reflektion som utgör ett nav

kring vilket utbildningen rör sig redan från grundkursens början. Detta är gott och väl, men möjligen hade man väntat sig att se något mera av det i det uppsatsurval som granskats.

När det gäller undervisningens forskningsanknytning fastnar bedömargruppen för självvärderingens beskrivning av fördjupningskurserna på B-nivå om att utformningen av dessa kurser för tio år sedan gjordes utifrån dåvarande lärares egen forskningsinriktning. Självvärderingen slår fast att arbetet med att utveckla fortsättningskursen pågår. Bedömargruppen vill understryka angelägenheten i detta arbete. Troligen finns det även anledning att fundera kring rutinerna för kursutvecklingsarbete om det kan gå en så pass lång tidsperiod utan att en kurs revideras.

3.1.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Under 2018 bestod lärarkollektivet av 9 undervisande lärare, varav 7 tillsvidareanställda. De tillsvidareanställda utgörs av en professor, en docent, tre lektorer och två adjunkter. De två tillfälligt anställda vikarierna är lektors- respektive docentmeriterade.

Sex av nio lärare i kollegiet har gått högskolepedagogisk kurs eller är utbildade lärare. Av självvärdering och platsbesök framkommer det att inte alla lärare har en högskolepedagogisk utbildning i den utsträckning (15 p) som anställningsordningen (ny sedan 2019-01-18) för lärosätet föreskriver. Självvärderingen beskriver detta som en brist som bör åtgärdas. Självvärderingen framhåller emellertid att denna brist kompenseras hos dem som saknar denna meritering genom att dessa medarbetare dels har mångårig beprövad erfarenhet av undervisning på lärarutbildning, dels bedriver didaktisk forskning. En huvudorsak till att alla lärare inte har högskolepedagogisk meritering anges vara den låga tjänsteprocenten avsatt för kompetensutveckling, enligt självvärderingen endast 5 %. Ledningen framhåller att det erbjuds kurser i "digipedagogik" men att det främst är tiden som inte räcker till för lärarna.

Möjligen kan det pedagogiska meriteringssystem som sedan ett år tillämpas vid Mittuniversitetet bidra till en förändring och leda till att motivationen att gå högskolepedagogiska kurser ökar. En av huvudområdets medarbetare är i färd med att ansöka om pedagogisk meritering.

3.1.5 Utbildningen skall vara användbar för studenter och samhälle

Vad gäller tillämpningen av användbarhetsbegreppet avseende humanistiska studier hänvisas till bedömargruppens klagoranden i inledningen av lärosätesrapporten. Vad gäller direkt arbetslivsanknytning kan följande anföras.

I självvärderingen lyfter man fram de generiska kompetenserna man förvärvar genom en litteraturvetenskaplig utbildning som det mest användbara för framtida arbetsliv och för samhället i stort. Man lyfter fram kunskap, förståelse, förmåga, färdighet, värderingsförmåga och förhållningssätt som viktiga aspekter i detta. I ett av lärandemålen för magisteruppsatsen skriver de att studenten ska kunna "tillämpa de förvärvade kunskaperna i förhållande till de delar av arbetslivet där en teoretiskt grundad förståelse av hur texter fungerar är av vitalt intresse".

Man menar att det är svårt att mäta användbarheten i en litteraturvetenskaplig utbildning, men att förutom generisk kompetens är även litteraturvetenskapens kunskap, teorier, metoder och färdigheter användbara för att reflektera över det västerländska samhället och dess utmaningar. Utifrån detta har MIUN gjort om innehållet helt i Litteraturvetenskap A och Litteraturvetenskap C från och med höstterminen 2017, så att kurserna har en tydligare koppling till det demokratiska samhällets offentlighet. Detta menar man ska ge ämnet bredare relevans för studenternas framtida arbetsliv. Man lyfter till exempel fram kursen "Kritiskt reflektion och skrivande", där man har kontakter med kritiker och kulturjournalister, vars kunskap knyts till kursinnehållet (enligt intervju). Dock knyts inte studenterna direkt till dessa personer eller arbetsplatser (genom exempelvis gästföreläsning), vilket vi kan tänka oss vore en utvecklingsmöjlighet. De studenterna som bedömargruppen intervjuade upplevde inte att de hade fått någon särskild kännedom om möjliga karriärvägar efter utbildningen. Den insynen skulle förbättras om studenterna också får mer kontakt med arbetslivet inom utbildningen.

Enligt ledningen finns en strukturerad interaktion mellan arbetsliv/samhälle och ämnet först och främst genom lärarutbildningen, inte genom kärnämnet. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), det vill säga möjligheten att erhålla en ämneslärarexamen genom att komplettera fristående kurser med pedagogikstudier, utgör en direkt användbar anknytning till en yrkesexamen, därför har ämnet de senaste åren lagt allt större vikt vid den möjligheten.

Forskare har också utbyte med näringslivet i olika sammanhang, genom bland annat nätverksträffar. Det finns däremot ingen direkt praktik att interagera med arbetsliv inom utbildningen. Man menar att det är svårt att realisera inom utbildningsgången.

Mot bakgrund av de breda tillämpbara kompetenser som skrivs fram i självvärderingen så framstår huvudområdets arbetslivsfokus på lärarutbildningen som relativt ensidigt.

I självvärderingen skriver man att interdisciplinära samarbeten varit en ledstjärna för ämnet sedan utformningen av magisterprogram tillsammans med historieämnet, och att det nu finns tankar om att skapa en gemensam forskarutbildning tillsammans med huvudområdena svenska språket och engelska. Vid intervju bekräftades att även grundutbildningarna genomsyras av dessa interdisciplinära samarbeten, genom att lärarna är inblandande i tvärvetenskapliga sammanhang, vilket i förlängningen sätter avtryck i utbildningen. Man lyfter fram kursen i ekokritik som ett exempel på detta. En fråga man ställer sig är hur det litteratur- och humanvetenskapliga sättet att tänka och skriva kan bidra till samhälle. Ämnets ambition är att försöka finna nya vägar att lyfta fram betydelsen av detta och även rekrytera fler studenter. Kollegiet har ett aktivt deltagande i Humtanks försök att formulera nya roller åt humaniora.

Det förekommer gästföreläsningar, seminarier och författarbesök med personer utanför akademien, enligt självvärderingen. De studenter vi intervjuat har hittills inte märkt av detta. Det är möjligt att man bör formalisera och tydligare kommunicera hur man arbetar med, och kommunicerar, dessa inslag i utbildningen.

Ämnet upplever att det är svårt att integrera arbetslivskontakt i undervisningen när den sker på distans. Kontakten med arbetsliv för dessa studenter blir således mest via kurslitteraturen. Det går utmärkt att bjuda in folk från näringsliv och offentlig sektor och hålla nätseminarier, men studiebesök går inte att genomföra via nätet, är ett argument. Ledningen uppfattar emellertid inte att kurserna på distans påverkar studenternas insyn i framtida arbetsliv. Det motiveras av att de flesta studenter på distans redan arbetar samt att de flesta studenter som söker sig till fristående kurser söker generiska kunskaper. Om huvudområdet tänker sig att fortsätta erbjuda distansutbildningar är kopplingen till arbetslivet ändå något man bör beakta.

Kännedom om hur det går för studenterna efter avslutad utbildning är liten. Man får feedback på utbildningen i form av kursvärderingar, sporadiska informella möten och muntlig återkoppling. Alumnundersökningar saknas. Man har en bild av att "generiska färdigheter" uppskattas på arbetsmarknaden, men den uppfattningen är impressionistiskt grundad.

De studenter som närvarade vid platsbesöket klargjorde att de har som målsättning att ta ut en kandidatexamen inom litteraturvetenskap. Några beklagade dock det faktum att Mittuniversitetet inte erbjuder ett kandidatprogram och menade att en programstruktur kunde motverka intrycket av utbildningsgången via fristående kurser som fragmenterad. Studenterna framförde åsikten att det finns både för- och

nackdelar med nuvarande upplägg. Enligt studenterna är också främst andra studentkamrater som har förmedlat "användbarheten" med studierna. Föreställning om karriärmöjligheter efter examen är begränsad.

Bedömggruppen anser att arbetslivsperspektivet kan utvecklas inom utbildningen, utöver den tonvikt som utbildningsgången har på "generiska kompetenser". Tydligare information om yrkes- och karriärval kan idealiskt sett också leda till ett ökat studentantal på avancerad nivå. En förutsägbar periodicitet i tilldelning av forskarutbildningsplatser för huvudområdet kan likaså bidra till studie- och karriärplanering.

En alumnundersökning som innefattar studenter som läser fristående kurser skulle ge en bättre bild av utbildningens användbarhet

3.1.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

I fakultetens olika nämnder och råd finns en arvoderad studeranderepresentant. Det finns plats för en studeranderepresentant vid huvudområdets ämneskollegiemöten, men självvärderingen påtalar att denna studenträttighet nyttjas "i olika hög grad beroende på ämne".

Liksom vid flera lärosäten genomförs centrala kursvärderingar, som skickas till studierektor och därefter vidarebefordras till kursansvarig lärare. Ämneskollegiet analyserar och diskuterar sedan hur utvärderingarna skall värderas, vilka åtgärder som eventuellt skall vidtas, vilka ändringar som bör göras etc. Hur man på bästa sätt formaliserar återkopplingen till studenter är under utredning. Man uppfattar direktkontakten med studenterna som den mest värdefulla återkopplingen.

Av platsbesök och självvärdering tror sig bedömggruppen kunna konstatera att det är tydligt att den centrala modellen för kursvärdering i dagsläget inte lämpar sig för formativ återkoppling. Det är möjligt att dessa problem är av övergående natur eftersom systemet endast har använts under en kortare tid. Den låga svarsfrekvensen på centrala kursvärderingar är ett problem huvudområdet brottas med, här som annorstädes, vilket gör det summativa värdet av de centrala utvärderingarna ofta kan ifrågasättas. Ledningen uppmuntrar därför lärare att göra egna, mindre formella, utvärderingar.

Anledningar till de låga svarsfrekvenserna handlar, enligt ledningen, om att tidsfönstret för att svara på enkäten är kort och att studenterna ofta inte hinner svara. Vid platsbesöket förmedlade studenterna att tidsbrist var det huvudsakliga skälet till varför studenter inte svarar på utvärderingar.

Sammantaget tyder ovanstående på att det finns anledning att se över nuvarande utvärderingsmodell, som sker via Eva Sys. I de centrala dokumenten vid lärosätet framhålls vikten av utvärderingar som ett kvalitetssäkringsinstrument. Inte minst av den anledningen bör arbetet med att ta fram en fungerande utvärderingsmodell prioriteras.

3.1.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Lärarkollektivet utgörs av de tillsvidareanställda, fyra män och tre kvinnor. Numerärt sett är könsfördelningen jämn. Som självvärderingen påtalar tjänstgör emellertid endast en kvinna i denna grupp som lektor (eller högre). Samtliga män är antingen lektor, docent eller professor. Det finns således anledning att bevaka denna fråga i samband med kommande tjänstetillsättningar och kompetensutvecklingsinsatser, eftersom denna tendens till könsbunden hierarki rimmar illa med huvudområdets höga ambitionsnivå avseende jämställdhetsarbete och lika villkor i övrigt.

Bland studenterna är andelen kvinnor övervägande. Av arton listade kurser mellan ht 2016 och vt 2019 har fem 100% kvinnor, i fallande skala därefter 89%, 86%, 80%, 78%, 73%, 73%, 67%, 67%, 60% 50%, 50%. Vid ett tillfälle är andelen kvinnliga studenter 0%, men då är endast en student deltagare på kursen. De fem förekomsterna av 100% har mellan en och sju studenter och föga förvånande är studentantalet på de kurser som har 73–80% kvinnor större, mellan femton och 20. Men trenden är tydlig, andelen kvinnliga studenter är övervägande.

Självvärderingen innehåller ett exempel på hur jämställdhet kommuniceras och förankras i utbildningen. I A-kursen är ett av lärandemålen att studenten "ska redovisa medvetenhet om hur värderingar konstrueras socialt och vilken betydelse det har inom litteraturens område", och exempel på litteratur anges som ger gott stöd att uppfylla detta lärandemål.

Frågor om lika villkor tas upp som en fast punkt vid ämneskollegiemöten.

3.2 Högskoleexamen

Bedömargruppen har läst och bedömt fem självständiga arbeten (B-uppsatser) som valts ut slumpmässigt. De flesta utgörs av läsningar eller analyser av enskilda verk, men någon griper över tre olika lyrikers dikter. De håller alla stabil kvalitet, om också en bättre avgränsning i något fall kunde gjorts.

Måluppfyllelse utifrån läsning av självständiga arbeten

Tabell 1. Måluppfyllelse för högskoleexamensarbeten, litteraturvetenskap (MIUN)

MÅL 1 Kunskap & förståelse	MÅL 2 Färdighet & förmåga	MÅL 3 Värderingsförmåga & förhållningssätt
3	2	2
2	3	2
2	1	2
2	2	2
3	2	2

I samband med granskningen av självständiga arbeten restes frågan om hur tydlig skillnad som görs avseende kursmålen mellan B-uppsatser och C-uppsatser.

I omfång varierar de granskade arbetena på denna nivå mellan 10 och 22 sidor, vilket är en spridning i största laget. Måluppfyllelsen är förutom en förekomst av bristande måluppfyllelse hög eller mycket hög. En strävan som rekommenderas med anledning av några av uppsatserna är att i handledning uppmana till högre grad av syntetisering. Med hänsyn till det låga antalet uppsatser som bedöms är det dock svårt att dra alltför generella eller långtgående slutsatser.

Mål 1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund, kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

Samtliga granskade arbeten uppvisar hög till mycket hög måluppfyllelse avseende detta kunskapsmål.

Mål 2: *visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen,*

Överlag är urvalet av sekundärlitteratur motiverat i relation till arbetets syfte och frågeställning. Den kritiska nivån speglar ofta arbetenas uppfyllelse av mål 1. I de allra flesta fall framgår det tydligt att studenten har förståelse för det vetenskapliga hantverket, med inbegrepp av att inventera och sätta sig in i ett för uppsatsen relevant forskningsfält och att kritiskt behandla såväl primär- och sekundärlitteratur samt förmedla egna slutsatser och tankar på ett för denna examensnivå rimligt vis.

Det arbete som uppvisar brister avseende detta mål gör så särskilt avseende slutsatser och analys. Det hänger bland annat samman med ett för sammanhanget dysfunktionellt språkbruk. Uppsatsen uppvisar även stora brister i formalia, däribland citat- och referensteknik. Sett till att uppsatser på denna nivå ofta betraktas som en "tröskel" eller gesällprov – "förberedande övning", som det står i självvärderingen – inför uppsatsskrivande på högre nivåer, är de angivna bristerna för detta mål allvarliga.

Mål 3: *visa kunskap om etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen, ha förutsättningar att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.*

Tredje målsättningen uppfylls tillfredsställande i samtliga granskade arbeten.

Det värt att framhålla att de fem granskade arbetena uppvisar en relativt stor variation sinsemellan avseende respektive arbetes övergripande kvalitet. Det betyder att det bakom siffrorna som redovisas i tabellen finns relativt stora skillnader.

3.3 Kandidatexamen

Måluppfyllelse utifrån läsning av självständiga arbeten

Tabell 2. Måluppfyllelse för kandidatuppsatser, litteraturvetenskap (MIUN)

MÅL 1 Kunskap & förståelse	MÅL 2 Färdighet & förmåga	MÅL 3 Värderingsförmåga & förhållningssätt
1	2	1
2	2	2
2	2	2
3	3	3
2	2	2

Bedömaregruppen har läst och bedömt fem arbeten på kandidatnivå. Uppsatsernas ämnen har vid spridning: En läsning av Söderbergs Doktor Glas; ett kvalitativt och kvantitativt arbete om romaninledningar; en komparativ studie av rap och Edit Södergran; ett arbete om pseudonymens implicite författare och en kvantitativ och kvalitativ mansstudie av Fan fiction vittnar om bred kompetens i handledningsresurserna.

Ett av arbetena har bristande måluppfyllelse i två av målen, fastän det också ska sägas att ämnet för denna uppsats lovvärt nog är mer originellt än i de flesta uppsatser på kandidatnivå. Studien rymmer både kvalitativ och kvantitativ metod där grundproblemet är att ingen av ansatserna blir helt fullgånge, sett till måluppfyllelsen. Det huvudsakliga intrycket av uppsatsernas kvalitet är dock gott, och en av uppsatserna har också mycket hög måluppfyllelse. Det är svårt att utifrån ett så begränsat antal uppsatser dra långtgående slutsatser. En rekommendation är att man här, liksom gällande B-uppsatserna, i handledningen betonar en strävan mot ökad syntetisering i uppsatserna.

Mål 1: *Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.*

Flertalet granskade arbeten uppvisar tillfredsställande kunskap och förståelse inom huvudområdet. Arbetena har en varierande grad av komplexitet och relevans i val av

ämne, frågeställning, teori och metod. Det fall där det brister i måluppfyllelsen har kommenterats ovan.

Mål 2: *Visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.*

Samtliga granskade arbeten uppvisar hög till mycket hög måluppfyllelse. Vart och ett av arbetena uppfyller således detta mål. Överlag är urvalet av sekundärlitteratur motiverat i relation till arbetets syfte och frågeställning. Den kritiska nivån speglar ofta arbetenas uppfyllelse av mål 1. I de allra flesta fall framgår det tydligt att studenten har förståelse för det vetenskapliga hantverket, med inbegrepp av att inventera och sätta sig in i ett för uppsatsen relevant forskningsfält och att kritiskt behandla såväl primär- och sekundärlitteratur samt förmedla egna slutsatser och tankar på ett rimligt vis.

Mål 3: *Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter.*

Utifrån underlaget, trots en förekomst av bristande måluppfyllelse, är det svårt att dra generella eller långtgående slutsatser. Den brist som påtalas i det aktuella arbetet härrör primärt från dels bristande genreförståelse för det litteraturvetenskapliga arbete som förväntats av studenten, dels oklar syftesbeskrivning, dels bristande metodanvändning och -operationalisering. På basis av att bedömargruppen identifierat ett arbete med betydande brister, finn det anledning för huvudområdet att fundera på att identifiera en möjlig lägstanivå vid examination. Ett tänkbart sätt att arbeta med detta är att införa tydliga betygskriterier, särskilt på uppsatskurserna, gärna i förening med "kalibreringsdiskussioner" inom lärarlaget.

3.4 Magisterexamen

Huvudområdet har examensrätt för magisterexamen.

Inga magisterexamensarbeten granskades av bedömargruppen.

Ett magisterprogram inrättades 2007, då i samarbete med andra ämnen vid institutionen, men i brist på studenter har detta samarbete upphört. Man förefaller stå i begrepp att göra om magisterprogrammet vad gäller distributionsform och utformning i övrigt. Bedömargruppen menar att det vore en god idé, och att det i så fall finns

anledning att ta hänsyn till de forskningsområden, som på annat håll i självvärderingen anges som de områden som samlar de undervisande lärarna, bland annat ekokritik, eller utifrån en översyn av nuvarande kollegiums kompetenser kanske tänka nytt på något annat sätt.

3.5 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Välplanerat upplägg för utbildningen med tydligt fokus på studenters lärande.
- Det kollegiala arbetet fungerar väl och den goda dialogen värderas högt
- En välfungerande kandidatkurs.
- Hög ambitionsnivå avseende jämställdhetsarbete och lika villkor.
- Tillfredsställande måluppfyllelse avseende självständiga arbeten.

Kan åtgärdas

- Kompetensutvecklingstid eller annan tid kan avsättas för att säkerställa att undervisande lärare kan genomföra högskolepedagogiska kurser.
- Arbetslivsperspektivet kan utvecklas inom utbildningen, utöver den tonvikt som utbildningsgången har på "generiska kompetenser". Ett sätt att belysa användbarheten med utbildningen är att genomföra alumnundersökningar som belyser den faktiska användningen av utbildningen i arbetslivet.
- Huvudområdet kan fundera på om de kvalitetsfördelar som man ser med salstentamen överväger nackdelarna med denna examinationsform.

Bör åtgärdas

- Forskningsanknytningen till fortsättningskursens fördjupningskurser bör ses över så att den i högre grad reflekterar nuvarande lärarkollektivs forskning.
- Betygskriterier bör tas fram. Det gäller särskilt för uppsatskurserna på fortsättnings- och kandidatnivå. I samband med det bör även kalibreringsdiskussioner inom lärarkollektivet göras.
- Tydligare anvisningar, avseende bland annat omfång och formalia, för studentuppsatser på fortsättnings- och kandidatnivå bör tas fram.

Måste åtgärdas

- Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete måste bli bättre, särskilt avseende analys, återkoppling och uppföljning.

4 Svenska språket

Sammanfattning, reflektioner

Vid Mittuniversitetet finns fyra examensnivåer inom huvudområdet svenska språket. Masterutbildning har ännu inte utvecklats och examina har hittills endast utfärdats inom kandidatexamen. Ämnet har reviderat magisterprogrammet som ges på halvfart (med möjlighet att läsa på helfart) på distans. Grundutbildningen i svenska språket ges på helfart och 100 % på distans sedan 2018. Hela grundutbildningen har reviderats under perioden 2017–2019. På A-nivå erbjuds även campusutbildning under vårterminer (samläsning med ämneslärare) och svenska språket deltar med 45 hp inom ämneslärarprogrammet.

Antalet registrerade studenter har ökat efter övergången till distansform: på A-nivå med 203 % (143 studenter 2018 jämfört med 45/44 studenter 2016/2017) och på B-nivå med 80 % (17 studenter 2018 jämfört med 10/9 studenter 2016/2017). På C-nivå läste fem studenter på vårterminen 2019 (2016–2018: 0–5). Trots flera registrerade studenter kvarstår utmaningen med genomströmning: på A-nivå fullföljde 17 studenter första momentet (40 registrerade) och 9 studenter (25 %) hela kursen 2018.

Majoriteten (6) av lärarna har 100 % anställning, en arbetar 50 %. Ifråga om lärarkompetens är tre av de sammanlagt sju lärarna disputerade och tre har gått högskolepedagogiska kurser (fyra har lärarkompetens). Professorn och de två lektorerna forskar i literacy, kognitiv lingvistik, genus, svenska som andraspråk, elevspråk, grammatikdidaktik, läromedel och lärtilar. Ämnet har skapat nya kurser som anknyter till pågående forskning (innehåll och kurslitteratur). Lärarna ingår i nationella nätverk och de deltar regelbundet i två konferenser och i högre seminarier vid MIUN. Enligt självvärderingen går en nära samverkan med både arbetsliv och forskning "som en röd tråd genom utbildningsprogrammen och ger studenterna arbetslivskontakter".

Enligt självvärderingen har ingen högskoleexamen eller magisterexamen ännu utfärdats inom svenska språket. Examina har således utfärdats endast på kandidatnivå. Ämnet har bifogat målmatris för kandidatexamen och magisterexamen och det beskriver förutsättningar för kandidatexamen och magisterexamen i självvärderingen. Arbetet med den nya magisterutbildningen pågår ännu vilket syns bl.a. i att målmatrisen för magisterexamen innehåller information av slaget: "Examensarbete, 30 hp OBS! Detta moment är under revidering och kommer att färdigställas inför vårterminen 2020". Bedömaregruppen har haft tillgång till självständiga arbeten på B-nivå och kandidatnivå.

Det är värt att notera att bara en student deltog i intervjun under platsbesöket. Studentsynvinkeln är således begränsad.

Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Ämnet svenska språket verkar ha en engagerad arbetsmiljö som kännetecknas av gott samarbete och en gemensam framtidssyn. På ämnets webbsida står det att kurser i svenska "belyser språkproblem i ett samhällsperspektiv och förmedlar kunskaper om svenska språkets varierande bruk alltefter syfte och sammanhang". Ämnet arbetar i första hand med nutida svenska men även svenska språkets historia, dialekter och grannspråk behandlas. Kurser i svenska ges även för utländska studenter och utöver det reguljära kursutbudet kan även kortare bredd- och fortbildningskurser erbjudas inom ämnet. Enligt intervjun med lärarna präglar professorns forskning ämnet och ämnesmiljön. Huvudområdets forskning har således en profil mot skriftpraktiker, kognitiv semantik och genus. En gemensam vilja är att utveckla digitala former för undervisning, få bättre anknytning till arbetslivet och en större forskningsmiljö. Enligt ledningen behöver de små ämnesmiljöerna stärkas och en forskarutbildning utvecklas.

Enligt självvärderingen skulle den reviderade magisterutbildningen ha erbjudits för första gången hösten 2018, men pga. att det inte fanns lärarresurser var det nödvändigt att ställa in trots att det fanns sökande. Tre lärare har genomfört högskolepedagogiska kurser och bara en av dem tillräckligt mycket för att kunna ansöka om utnämning till meriterad lärare. Flera lärare skulle vilja gå Mittuniversitetets högskolepedagogiska utbildning men de kan inte lösgöras från undervisningen på ett enkelt sätt.

Rekommendation: Ämnet gör en noggrann resurskartläggning och en långsiktig plan. Det räcker knappast med en lektor i svenska språket/svenska som andraspråk anställs då hen har 50 % forskning, dvs en forskningstid motsvarande eller mer än en professor. En senior forskare som anställs för 12 månader med forskning på 20 % är inte heller en långsiktig lösning på resursfrågan som hänger direkt ihop med personalens önskan om en större forskningsmiljö så att miljön blir starkare och mindre sårbar.

Med tanke på att universitetets centrala styrdokument framhåller betydelsen av kursvärderingar som en del i lärosätets kvalitetssäkringsredskap menar bedömargruppen att kursvärderingar utgör ett utvecklingsområde för huvudområdet.

Rekommendation: Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete är i behov av översyn.

Huvudområdet erbjuder undervisning i första hand på distans. MIUN anses vara ett ledande lärosätena i Sverige när det gäller distansundervisning och det finns ett nytt kvalitetssystem (fastställt 2018). Undervisande personal rapporterar att det har varit krävande att ställa om från campusundervisning till ren distansundervisning och de ser utvecklingen av digitala arbetsformer som ett centralt utvecklingsområde. Svag genomströmning sägs vara ett välkänt problem för distanskurser, bland annat innebär det att endast 25 % av alla registrerade studenter fullföljer A-kursen i sin helhet.

Rekommendation: Huvudområdet har börjat utveckla expertis inom distansundervisning. Det kunde ge mervärde att börja samarbeta med andra enheter i dessa frågor, en naturlig möjlighet är Treklövern. Till exempel grammatikundervisning ges av alla lärosäten och alla förefaller ha samma behov att utveckla. MIUN kunde ta initiativ till ett avgränsat projekt i form av en kurs som erbjuds i samarbete. Samarbete inom ett tema eller inom ramen för en uppgift är också en möjlig början i mindre skala. Profilmråden vid MIUN (skriftpraktiker, genusforskning) är också utmärkta möjligheter. Personalen kunde delta i flera internationella konferenser utöver Svenskans beskrivning, även utanför ämnesområdet svenska språket (t.ex. digipedagogik).

Examina finns i nuläget endast på kandidatnivå. Ämnet har reviderat grundutbildningen och utbildningen på avancerad nivå under perioden 2017–2019. Progressionstanken är inte helt klar på basis av de bifogade målmatriserna.

Rekommendation: Ämnet diskuterar kursmål i förhållande till HF-målen och kontrollerar att progressionstanken går logiskt genom hela utbildningen och att aktiva verb för lärandets resultat överensstämmer med progressionstanken på de olika nivåerna. Verbanvändningen i samband med lärandemålen kan eventuellt diskuteras (till exempel användningen av *redogöra*).

4.1 Kommentarer utifrån de sju bedömningskriterierna

4.1.1 Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Ett nytt kvalitetssystem för utbildning på grund-, avancerad-, och forskarnivå fastställdes vid Mittuniversitetets i slutet av år 2018. Kvalitetssystemet följer de riktlinjer som förespråkas av *European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA) som bygger på bygger på PDSA-cykeln systematik (initiering och planering, genomförande, uppföljning samt att dessa leder till lärande, förbättring och utveckling). Fakultetsnämnden har det övergripande ansvaret för kvalitet och kvalitetsutveckling av utbildningen. Inom fakulteten för humanvetenskap följer

programrådet och ämneskollegiet upp utbildningsprogrammen. Ämneskollegiet har möten ca en gång per månad och de föregås av mer informella ämnesmöten i vilka hela kollegiet deltar. Kollegiet diskuterar arbetsformer och läraktiviteter och finns en stående punkt i dagordningen är "månadens pedagogiska tips". Även interna bokseminarier där nyutgiven kurslitteratur och forskningslitteratur presenteras hålls. I samband med att ämnet nyligen reviderade samtliga kurser inom grundutbildningen har kurserna även stämts av mot examensmålen i HF. I självvärderingen ger ämnet konkreta och detaljerade exempel på konstruktiv länkning (lärandemål, läraktiviteter och bedömning) och bedömningskriterier för en individuell uppgift på A-nivå samt kandidatuppsatser. Enligt lärarna (intervju) har kvaliteten höjts genom revisionsarbetet. Varje lärare har fått 20 h för utvecklingsarbetet och enligt lärarna har de jobbat mycket med bedömningskriterier. Studenterna informeras om kriterierna när kursen inleds genom studiehandledningskompendiet men stundom kan kriterierna finnas även som separat dokument. Bedömningskriterierna betraktas inom kollegiet som levande dokument som kontinuerligt diskuteras (utvecklas och görs mer enhetliga). Under intervjun tyckte studenten att kopplingen mellan lärandemål och betygskriterier förklaras, att hen finner tillräckligt med stöttning i t.ex. studiehandledningar för att uppfylla kriterierna och att hen vet vad hen ska göra för att bli godkänd eller för att uppnå ett högre betyg.

I självvärderingen skriver ämnet att den stora utmaningen ligger "fortfarande i att säkra progressionen i både det akademiska skrivandet och studentens förmåga att kritiskt tolka information och utveckla ny kunskap och på så sätt ge studenterna möjlighet till att bidra till meningsskapandet i akademien". För att säkra progressionen i studenternas akademiska litteracitet har ämnet initierat ett utvecklingsprojekt som kommer att genomföras under läsåret 2019–2020. Vid Mittuniversitetet pågår för utbildningsstrategisk satsning, Skrivlyftet, under 2019–2023. Inom denna satsning har ämnet medverkat aktivt i syfte att stärka samtliga studenters möjligheter att utveckla sin kompetens i både akademiskt skrivande och i yrkesskrivande

Det är inte helt klart för bedömaregruppen varför t.ex. målsättningen "beskriva och diskutera textriktighet och språkriktighet ur ett funktionellt och normativt perspektiv" inom Moment 2, *Språkbeskrivning*, anses hänga ihop med Mål V1 (Värderingsförmåga och förhållningssätt) medan Moment 1, *Dagens flerspråkiga samhälle*, med målsättningen "beskriva och diskutera dagens flerspråkiga samhälle ur ett demokratiskt perspektiv" helt saknar de aspekter som ingår i V1, dvs "visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter". Lärandemålet V3, "visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens", realiseras enligt målmatrisen endast i samband med *Eget arbete* (examensarbete), 15 hp. Därmed uppstår frågan hur kollegiet har tänkt i fråga om

progressionen mellan delmomenten. Det är värt att påpeka att luckor i målmatriken i sig inte innebär att progression inte finns, utan att redogörelsen i form av målmatrik är otvetydig. Det faktum att t.ex. Värderingsförmåga och förhållningssätt i målmatriken för kandidatexamen innehåller flera olika aspekter kan för sin del ha påverkat att progressionen mellan momenten inte har beskrivits på ett helt optimalt sätt.

4.1.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Det som den intervjuade studenten själv skulle vilja förändra är av mer praktisk karaktär – det har varit för många tekniska lösningar för att genomföra digitala föreläsningar. Det har varit tre olika mötesprogram beroende på vilket läraren föredragit. Lärarna berättar om att de nyss gjort ett stort revideringsarbete inom ämnet och även gått över till att ha enbart distansundervisning. Detta ställer höga krav på lärarna, inte minst eftersom de sagt att det ska vara "undervisningsliknande" och inte bara "studiehandledning". Lärarna har också fått tid för detta utvecklingsarbete men medger att det finns en "tekniktröskel" som tar lite tid för en del lärare att överkomma. Att gemensamt komma fram till mötesprogram och andra digitala verktyg så det blir likvärdigt oberoende kurs vore önskvärt och troligen även fördelaktigt för både studenter och lärare.

Lärarna svarar att detta upplägg ingår i en större digital process, där kurserna sakta men säkert övergår till att bli renodlade distanskurser. Digitaliseringsanpassningen påverkar utbildningens undervisningsformer. Studiehandledningskompendiet bör exempelvis ses över, menar de intervjuade lärarna.

4.1.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och samt beprövad erfarenhet

I självvärderingen beskriver ämnet den lärarkompetens (en professor, två lektorer och fyra adjunkter) som var aktuell för grundutbildning i svenska språket under 2018. En lektor i svenska språket/svenska som andraspråk är under rekrytering (anställning den 1 januari 2020, 50 % forskning). Från och med första juni 2019 anställs en senior forskare (6 mån + 6 mån) med forskning på 20 %.

Enligt lärarintervjun präglar professorns forskning ämnet vid MIUN. Professorn och de två lektorerna forskar i literacy, kognitiv lingvistik, genus, svenska som andraspråk, elevspråk, grammatikdidaktik, läromedel och lärstilar. Lärarna deltar regelbundet i två konferenser, nätverk (t.ex. LITUM) och i högre seminarier med även inbjudna gästföreläsare vid MIUN. Professorn har 40 % forskning i tjänsten, lektorerna kan ha högst 15 % och adjunkterna tilldelas 5 % för kompetenshöjning. Enligt bedömargruppen kunde personalen delta även i andra internationella

konferenser utöver Svenskans beskrivning, även utanför ämnesområdet svenska språket (t.ex. digipedagogik).

Inom ämnet arbetar tre disputerade lärare. Bara professorn kan fungera som examinator på avancerad nivå om situationen inte ändras med den nyanställning som pågår. För tillfället diskuterar ämnet en gemensam forskarutbildning tillsammans med engelsk språkvetenskap, engelsk litteratur och litteraturvetenskap. Detta är ett av de mest angelägna utvecklingsarbetena utifrån ledningsperspektiv (intervju) eftersom avsaknaden försvårar rekrytering av personal och studenter på avancerad nivå. I detta sammanhang undrar bedömargruppen om utsikterna för tilldelning av forskarstuderande och vilka volymer forskarstuderande det kan bli aktuellt med. En gemensam forskarutbildning kan knappast ses som en garanti eller direkt väg till nya personalresurser. Ämnet har skapat nya kurser som anknyter till pågående forskning (innehåll och kurslitteratur) och från och med höstterminen 2019 har studenterna möjligheten att skriva sitt projektarbete och självständiga arbete inom ett av professors projekt. Personalen önskar en större forskningsmiljö så att miljön blir starkare och mindre sårbar. Bedömargruppen delar denna analys.

4.1.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskole-pedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens

Tre av de sju lärarna har gått högskolepedagogiska kurser, två har gått 7,5 hp och en 20 hp. Drygt hälften av lärarna (4 av 7) har lärarexamen. Enligt självvärderingen deltar lärarna regelbundet i högskolepedagogiska seminarier, håller seminarier för lärare, är verksamma i arbetsgrupper som arbetar med pedagogiska frågor och utvecklingsarbete och har medverkat i pedagogisk fortbildning.

Det är svårt att bedöma hur uppdaterad lärarkårens pedagogiska kompetens är då årtal eller andra tidsuppgifter inte ges i bilagan eller självvärderingen. Ämnets egen bedömning (självvärdering) är att den ämnesdidaktiska kompetensen i lärargruppen är god men det är önskvärt att ytterligare stärka den högskolepedagogiska kompetensen. Lärarna har en sådan undervisningserfarenhet att de kan ansöka om utnämning till meriterad lärare vid MIUN men bara en av dem har i dagsläget tillräcklig högskolepedagogisk kompetens. Bland lärarna finns vilja att delta i Mittuniversitetets högskolepedagogiska utbildning men förverkligande kräver extra resurser som bland annat handlar om att lärarna kan frigöras från undervisning. Det kan inte anses vara optimalt i kompetensutvecklingshänseende att lärare måste avstå från pedagogiska kurser på grund av att huvudområdets manöverutrymme avseende bemanning är för litet.

4.1.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

De utbildningar i svenska språket som leder till kandidatexamen respektive magisterexamen leder inte till en yrkesexamen. Enligt självvärderingen har många studenter som läser grundkurserna för avsikt att läsa kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och ta ut en ämneslärarexamen, eller är redan verksamma lärare som avser att ansöka om lärarlegitimation.

Studenterna vittnar om att det digitala överlag har varit en stor del i utbildningen. Det har skett både genom att digitala verktyg använts i undervisningen men även i diskussioner kring hur den digitala världen påverkar språket. Det ser bedömaregruppen som positivt eftersom digitaliseringen påverkar både studentens egen utbildning men även hans framtida yrkesliv. Även lärarna är medvetna om vikten av att få med det digitaliserade samhället i undervisningen och arbetar med att införliva detta perspektiv i nya kurser och i fler kurser inom det befintliga kursutbudet. På så vis skapas en relevans som konkret koppling till vardagen.

Enligt självvärderingen går en nära samverkan med både arbetsliv och forskning- "som en röd tråd genom utbildningsprogrammen och ger studenterna arbetslivskontakter". Det är främst genom lärarutbildningen som det finns en strukturerad interaktion mellan arbetsliv/samhälle och lärosätet, till exempel i form av uppdragsutbildningar. Uppdragsutbildningar innebär till exempel besök från olika yrkesgrupper, man är dock intresserad av att utveckla detta mer. Forskare vid ämnet har också utbyte och nätverksträffar med näringslivet. Man tror att detta förs vidare till studenterna (enligt intervju). I övrigt finns ingen direkt praktik att interagera med arbetsliv inom utbildningen, man menar att det är svårt att realisera inom utbildningsgången. Enligt studentintervjun finns viss arbetslivsanknytning i övningsuppgifter, t.ex. arbete med elevtexter. Studenten hade i övrigt ingen kännedom om strukturerad interaktion mellan arbetsliv och ämnet.

I självvärderingen gör man bedömningen att en kandidatexamen i svenska språket har hög samhällsrelevans. Nyttig kunskap som lyfts fram i självvärderingen är bland annat kännedom om det flerspråkiga samhället och nya krav på skriftkompetens, vilka är exempel på samhällseliga utmaningar som forskning inom svenska språket tar sig an. I övrigt lyfts kunskaper som förvärvas inom akademiskt lärande såsom akademiskt skrivande såväl som andra typer av skrivuppgifter, samt att granska och bearbeta egna och andras texter, fram som användbara för studenternas framtida arbetsliv. Utbildningen utvecklar enligt självvärderingen studenternas generiska kompetenser i att tala, samtala och skriva, vilket leder till god språkhantering och god språkmedvetenhet som kan vara avgörande kompetenser i yrkeslivet.

Det digitaliserade samhället anser lärarna vara en samhällelig utmaning som troligen ännu inte beaktas i tillräcklig hög grad i utbildningen och som kan ses som ett utvecklingsområde. Detta är något som kommer att beröras under kommande personaldagar. På C-nivå finns det en kurs som är särskilt inriktad på detta: "Skriftpraktiker i det digitala samhället". Men även redan på A-nivå finns kursen: "Skrivande i samhället" som berör detta område. Det finns en god medvetenhet om det genom hela utbildningen, menar lärarna, och man är i färd med att utveckla det ytterligare och hitta en plats för det i utbildningen. Studenten som intervjuats bekräftar, som sagts att det digitaliserade samhället genomsyrar utbildningen, på flera plan (kurslitteratur, vid seminariediskussioner).

Det sker många samarbeten över ämnesgränserna, fastän dessa inte är direkt knutna till utbildningarna, menar man i intervjuerna. Bedömaregruppen tolkar det som att detta samarbete främst sker på personalplanet. Det är därför svårt att bedöma hur detta samarbete gynnar studenternas framtida arbetsliv.

En alumnundersökning som innefattar studenter som läser fristående kurser skulle ge en bättre bild av utbildningens användbarhet. Detta görs inte idag.

4.1.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Den intervjuade studenten är nöjd med studentinflytande och även hur lärandemål kopplas till betygskriterier. Hen säger att det varit kursvärderingar samt en kontinuerlig dialog där hen kunnat berätta vad som fungerar och vad som inte fungerar. Vad som skulle kunna förbättras inom ramen för utbildningen, enligt studenten, handlar om praktikaliteter, framför allt vad gäller föreläsningar. I dagsläget har det funnits för många alternativ till digitala föreläsningar, vilket innebär både för- och nackdelar. Å ena sidan finns en bredd av digitala verktyg att ta till sig eller i vart fall implicit lära sig att hantera parallellt med kursen, å andra sidan blir risken att tekniken "dominerar" över det teoretiska innehållet, dvs. att det praktiska upplägget kan upplevas som spretigt på bekostnad av kursmaterialets innehåll. För studenten underlättar det om alla följer samma praxis och därmed vet från en kurs till en annan var hen kan hitta informationen.

Enligt lärarna (intervju) ger centrala utvärderingar låg svarsfrekvens. Därför används även mer kursnära utvärderingar, särskilt eftersom det har varit många nya kurser. Ledningen (intervju) anser att EVASYS, ett digitalt verktyg som går via prefekt, vice-prefekt, studierektorer och lärarkollegium (med studeranderepresentation) inte är optimal och behöver ses över. Det är svårt att få studenterna att svara på kursvärderingar, "fönstret" för att genomföra utvärderingar är kort och stundom svårt att

hinna med. Fastän själva hanteringen fungerar bra är det viktigt att lärarna gör sina egna utvärderingar. Det sker också ett kontinuerligt utvecklingsarbete i form av dialog med studenterna. Seminarieformen uppmanar till det säger de intervjuade lärarna.

Med tanke på att universitetets centrala styrdokument framhåller betydelsen av kursvärderingar som en del i lärosätets kvalitetssäkringsredskap menar bedömargruppen att kursvärderingar utgör ett utvecklingsområde för huvudområdet.

4.1.7 Utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Lärarnas kompetens inom genusområdet anses i självvärderingen vara hög eftersom språksociologi är ett framträdande forskningsområde inom huvudområdet. Studenterna tar del av teorier och forskning inom genusområdet genom språksociologiska studier som ingår i utbildningen på A-nivå (språksociologi, ingår i kursen *Dagens flerspråkiga samhälle* 7,5 hp), B-nivå (*Samtal och talande i offentligheten* 6 hp), C-nivå (*Språksociologi* 7,5 hp) och även på avancerad nivå (ny kurs: *Genusperspektiv på språk* 7,5 hp) i fortsättningen.

Majoriteten (6 av 7) av lärarna är kvinnor. Den kvinnliga dominansen bland forskarna inom språkvetenskap i allmänhet återspeglas inte direkt i kurslitteraturen: på grundkurserna är proportionerna mellan kvinnliga och manliga författare 60 %/40 % och på avancerad nivå 50 %/50 % bortsett från en kurs i genusforskning som domineras av kvinnliga författare. Av studenterna är majoriteten kvinnor. På A-nivå är andelen kvinnor 56–100 % (i genomsnitt 74 %), på B-nivå 50–100 % (i genomsnitt 76 %) och på C-nivå 0–100 % (obs. små siffror vilket gör att 1 student kan betyda 50 %) under den granskade perioden 2016–2018.

Medvetenheten om de språkliga strukturer och mönster som bidrar till att upprätthålla ojämställdhet respektive bidra till ökad jämställdhet kan på basis av forskningsinsatser konstateras vara hög inom ämnet. Jämställdhetsperspektivet har säkerställts och det är integrerat i både utformning och genomförande genom flera kurser. Könsfördelningen i lärarkollegiet beaktas enligt självvärderingen i mån av möjlighet vid tillsättningen av det nya lektoratet.

4.2 Högskoleexamen

Bedömargruppen har läst och bedömt fem självständiga arbeten (B-uppsatser) som valts ut slumpmässigt. Antalet handledningstimmar för en B-uppsats är fem men

enligt lärarna (intervju) håller man inte reda på uppsatstimarna.Handledning av distansstudenter genomförs via Zoom. Det finns en samordningsfördel med gruppventilationer i seminarieform och det etableras en tidsplan som troligen underlättar för studenterna. Uppsatskurs introduceras i början av terminen för att studenterna ska få tid att fundera på sitt uppsatsämnesval.

Tematiskt handlar de lästa uppsatserna om undervisning av främmande språk, metoder som utvecklar språk och kommunikation hos barn med språkliga och sociala störningar, bruk av pronomen, ungdomars förståelse av dialekt och fundament i elevuppsatser. Temavalen visar att det är möjligt att skriva självständiga arbeten ur flera olika synvinklar inom ämnet. Vid genomläsningen noterades dessa allmänna aspekter:

- begreppet 'fallstudie' kunde introduceras då det inte verkar vara bekant för skribenterna
- antaganden eller hypoteser (med hypotesprövning) i samband med syftesbeskrivningen kunde hjälpa i struktureringen och i slutdiskussionen i alla fem uppsatser
- användning av frågor som avsnittsrubriker är inte optimalt
- uppsatserna är olika långa (utan litteratur och bilagor är variationsvidden 15–25 sidor, i procent är skillnaden 67).

Allmänna kommentarer om tekniska aspekter ges under avsnittet Kandidatexamen.

Måluppfyllelse utifrån läsning av självständiga arbeten

Tabell 1 visar att det finns skillnader mellan de fem B-uppsatserna: en uppsats visar genomgående mycket hög måluppfyllelse, en genomgående hög måluppfyllelse, en bristande måluppfyllelse, och två bristande-hög måluppfyllelse.

Tabell 1. Måluppfyllelse för B-uppsatser, svenska språket (MIUN)

MÅL 1 Kunskap & förståelse	MÅL 2 Färdighet & förmåga	MÅL 3 Värderingsförmåga & förhållningssätt
3	3	3
1	2	2
2	1	2
1	1	1
2	2	2

Mål 1: visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, visa kännedom om områdets vetenskapliga grund, visa kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

Alla valda teman är aktuella och motiverade. Skribenterna har ställt 1–5 relevanta forskningsfrågor. Tre skribenter har formulerat tre forskningsfrågor, en har fyra och en hela fem forskningsfrågor vilket inte är ändamålsenligt i en uppsats på denna nivå. I fyra av de fem uppsatserna finns ja/nej frågor (t.ex. Går det att urskilja något mönster gällande...”), vilket inte är optimalt. I de två uppsatser som visar bristande måluppfyllelse i samband med Mål 1 är utgångspunkten dels negativ (ett negativt syfte: att hitta brister), dels vag (försöka få en uppfattning). Avgränsningen av forskningsuppgiften fungerar bra. Variationsvidden för uppsatserna är 15–25 sidor utan litteraturförteckning och bilagor. I procent är skillnaden mellan de två kortaste och den längsta uppsatsen 67 % vilket kan anses vara betydande och ha betydelse. Skillnaden kan eventuellt vara även större pga. tekniska aspekter (se nedan under Kandidatexamen). Det kan antas att även en jämförelse mellan tecken skulle visa samma slags skillnader. Skillnaden i längd har dock inte beaktats i bedömningen i denna rapport. Den uppsats som har mycket hög måluppfyllelse i alla punkter (se Tabell 1) bildar en balanserad helhet men även i den borde skribenten ha gjort skillnad mellan materialinsamlingsmetod och analysmetod.

Mål 2: visa förmåga att söka och samla relevant information, visa förmåga att kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Undersökningsmaterialet i uppsatserna är mångsidigt och tillräckligt omfattande. I vissa fall uppstår frågan om skribenterna gör för långtgående tolkningar utan (kritisk) diskussion. I de bästa uppsatserna är resultatredovisningen klar och logisk och exemplen välvalda. Skribenterna motiverar sina val, centrala begrepp definieras och de innehåller även kritik och diskussion kring osäkra moment. Därtill tar de även upp intressanta möjligheter för fortsatt forskning. Tankar om fortsatt forskning eller nya forskningsfrågor som uppstått på basis av undersökningen presenteras i två av uppsatserna. De två uppsatser som bedömts ha bristande måluppfyllelse ifråga om Mål 2 innehåller nedvärdering av insamlat material (”magert underlag”) slarv i siffror, analysmoment som går utanför syftet/frågorna och för mekanisk / subjektiv / oklar redovisning av analysresultaten.

Mål 3: visa kunskap om etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen, ha förutsättningar att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Tredje målsättningen uppfylls minst tillfredsställande i fyra av de fem uppsatserna. I den uppsats som visar bristande måluppfyllelse gör skribenten tolkningar som inte har grund i materialet och som till och med inte håller etiskt (informanterna sägs t.ex. vara osäkra vilket inte kan bekräftas på basis av det insamlade materialet).

4.3 Kandidatexamen

Bedömargruppen har läst och bedömt fem självständiga arbeten (kandidatuppsatser) som valts ut slumpmässigt. Antalet handledningstimmar för en C-uppsats är 15 men enligt lärarna (intervju) håller man inte reda på uppsatstimmar. Handledning av distansstudenter genomförs via Zoom. Det finns en samordningsfördel med gruppventilationer i seminarieform och det etableras en tidsplan som troligen underlättar för studenterna. Uppsatskurs introduceras i början av terminen för att studenterna ska få tid att fundera på sitt uppsatsämnesval.

Tematiskt handlar de lästa uppsatserna om bloggtexter, attityder till grammatikundervisning, brevskrivande under beredskapsåren, skrivkompetens och götamålskorning. Temaval, materialval (skrivna texter, talade texter) och metodval (textanalys, diskursanalys, retorisk analys, attityder) visar att det är möjligt att skriva självständiga arbeten ur flera olika synvinklar inom ämnet. Vid genomläsningen noterades dessa allmänna aspekter:

- begreppet 'fallstudie' kunde introduceras då det inte verkar vara bekant för skribenterna
- antaganden eller hypoteser (med hypotesprövning) i samband med syftesbeskrivningen kunde hjälpa i struktureringen och i slutdiskussionen
- handledarna kunde uppmana studenterna att använda i högre grad litteratur skriven på andra språk än enbart svenska
- å ena sidan vaga uttryck (t.ex. *ganska jämn, försöka förstå, kanske har betydelse*), å andra sida starka uttryck (*väldigt lite, väldigt svårt, väldigt effektivt*) finns
- uppsatserna är olika långa (utan litteratur och bilagor är variationsvidden 33–55 sidor, i procent är skillnaden 67).

Enligt ledningen (intervju) finns det gemensamma skrivanvisningar för självständiga arbeten i och med att det finns en skrivguide redan på första kursen på A-kursen. Sedan tre år har man också arbetat inom en central grupp med en gemensam introduktion för studenter, inklusive akademiskt skrivande (vetenskaplig grundintroduktion). Vid Mittuniversitet finns även skrivhandledare som kan ge stöd i att skriva akademiska texter. Formalia skiljer sig mellan olika ämnesdiscipliner och "inom ämnena skolas studenterna in i formalia och vilka rutiner som gäller". En jämförelse mellan uppsatserna på båda nivåerna visar dock olikheter i teknikaliteter och därför

rekommenderar bedömningsgruppen att den praxis som gäller skrivanvisningar diskuteras. I samband med genömläsningen lades märke bl.a. till att

- indragningar i början av stycken används i några uppsatser
- i några uppsatser används tomma rader mellan stycken
- spaltbredden varierar (olika marginaler), samma gäller radavstånd
- rak högerkant används i några uppsatser
- sidnumreringen varierar (Inledning / Introduktion s. 1, 2, 3, 4 eller 6)
- användningen av halvfet och kursiv stil är inte i alla avseenden enhetlig i dispositionen, kapitel- och avsnittsrubriker och nyckelord
- uppsatserna inleds med både "Förord" och "Sammandrag"
- i slutet kan finnas "Litteratur", Litteraturförteckning", "Källförteckning" eller "Käll- och litteraturförteckning" med eller utan radbyten mellan olika publikationer

Numrering av exempel i alla uppsatser (citat ur undersökningsmaterialet) skulle hjälpa läsaren, möjliggöra interna hänvisningar och i vissa fall reducera onödig upprepning i texten.

Måluppfyllelse utifrån läsning av självständiga arbeten

Tabell 2 visar att det finns skillnader mellan de fem kandidatuppsatserna: en uppsats visar genomgående mycket hög måluppfyllelse, en genomgående bristande måluppfyllelse, en hög-mycket hög och två bristande-hög måluppfyllelse.

Tabell 2. Måluppfyllelse för kandidatuppsatser, svenska språket (MIUN)

MÅL 1 Kunskap & förståelse	MÅL 2 Färdighet & förmåga	MÅL 3 Värderingsförmåga & förhållningssätt
1	2	2
2	1	2
3	2	2
1	1	1
3	3	3

Mål 1: Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Positivt är att temavalet i de fem uppsatserna visar variation som har sin grund i studenternas egna intressen. Alla teman är aktuella och motiverade i sitt sammanhang genom arbetsliv eller närmiljö. Mål 1 har bedömts som bristande (jfr tabell 2) om syftesformuleringen är oklar, metoden presenteras bristfälligt eller någon delanalys saknar teoretisk grund i analysen. Skribenterna har ställt 1–5 forskningsfrågor. En skribent presenterar fyra och en fem forskningsfrågor vilket är ovanligt mycket för en uppsats på denna nivå. En närmare granskning av frågorna och analysen visar att det skulle ha varit ändamålsenligt att kombinera några av dem. Avgränsningen av forskningsuppgiften fungerar bra men i en uppsats kunde skribenten ha valt antingen en textanalytisk eller retorisk analys, i en kunde den talspråkliga aspekten och i en några exempel ur materialet ha lämnats bort pga. utrymmesskäl. Avgränsningsproblematiken har i några fall resulterat i att uppsatserna är långa. Variationsvidden för uppsatserna är 33–55 sidor utan litteraturförteckning och bilagor. I procent är skillnaden mellan de två kortaste och den längsta uppsatsen 67 % vilket kan anses vara betydande och ha betydelse. Det kan antas att även en jämförelse mellan tecken skulle visa samma slags skillnader. Skillnaden i längd har dock inte beaktats i bedömningen i denna rapport. Den uppsats som anses ha mycket hög måluppfyllelse i alla punkter (se Tabell 1) bildar en bra helhet med god balans mellan teori och empiri. I den berättar skribenten även tydligt hur hen går till väga för att få svar på sina forskningsfrågor.

MÅL 2: *Visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.*

Undersökningsmaterialet i uppsatserna är mångsidigt och skribenterna har samlat in sitt material på olika sätt: intervjuer, enkät, diakront (skrivet) textmaterial. Brister i samband med Mål 2 har att göra med mekanisk analys som baseras på materialinsamlingen (frågeformat i resultatredovisningen i två uppsatser) istället för en kategorisering utgående från forskningsfrågor och teoriram. Bristfälliga eller felaktiga tolkningar av resultaten förekommer, kritik saknas, slarv i sifferuppgifter finns och för subjektiva omdömen görs. Både det layoutmässiga (i vilken ordningsföljd & hur) och behovsfrågan (när är det ändamålsenligt att ha med en figur/tabell) kunde med fördel tas upp i seminarierna.

MÅL 3: *Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter.*

Tredje målsättningen uppfylls i majoriteten av uppsatserna. Speciellt väl diskuteras etiska aspekter. I den uppsats som bedömts ha bristande måluppfyllelse i samband med Mål 3 är syftesformuleringen oklar och skribenten reflekterar inte alls över sina val i slutdiskussionen. I samband med en uppsats uppstod frågan vad som ryms

tematiskt inom ämnet svenska språket då utgångspunkten verkade vara rent (special)pedagogisk och då rent språkliga aspekter verkade få en biroll i analysen. I detta fall kunde ett tydligare fokus på språkliga frågor ha varit på sin plats.

4.4 Magisterexamen

Enligt Mittuniversitetets webbsidor syftar magisterutbildningen i svenska språket "till fördjupade ämneskunskaper, förmåga att tillämpa kunskaperna i ett självständigt arbete samt till att förbereda för fortsatta forskarstudier i ämnet". Det nya programmet består av fem kurser (4 x 7,5 hp + 30 hp Självständigt arbete). Enligt självvärderingen hade ämnet tidigare en gemensam humanistisk ingång till magisternivå som inte lockade studenter. Kurserna behövde både uppdateras och knytas tydligare till pågående forskning inom ämnet.

I samband med den bifogade målmatriken undrar bedömargruppen varför lärandemålet V3, "visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling", inte alls har kryssats för. Orsaken kan vara att utbildningen är ny, detaljerna finslipade och några moment (självständigt arbete) ännu revideras och fastställs under kommande läsår. Bedömningsgruppen lade även märke till att verbet *redogöra* används i målsättningarna för kandidatexamen 11 gånger och i målsättningarna för magisterexamen 8 gånger. Det kan vara bra att gå igenom verben i beskrivningarna och kontrollera att magisternivå innehåller tillräckligt med sådana uttryck som hänger ihop med syntes (sammanställa nya mönster och strukturer) och värdering (bedöma genom kriterier).

4.5 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Omläggningen av distributionsformen till distans har gett önskad effekt i form av ökad studenttillströmning. Ämnet har fattat beslut om att minska antalet tillfällen då B- och C-kurser för att få bättre genomströmning.
- Ämnet har genomfört ett stort utvecklingsarbete: genomgripande revidering av kurser inom både grundutbildning och avancerad nivå.
- Medvetenheten om de språkliga strukturer och mönster som bidrar till att upprätthålla ojämställdhet respektive bidra till ökad jämställdhet kan på basis av forskningsinsatser konstateras vara hög inom ämnet. Jämställdhetsperspektivet har säkerställts och det är integrerat i både utformning och genomförande genom flera kurser på olika nivåer.
- Ämnet kommer att stärka innehåll som behandlar språkbruk och skriftbruk i det digitaliserade samhället genom att utveckla digitala arbetsformer (t.ex.

- spela in föreläsningar).
- Större utbildningsstrategisk satsning (*Skrivlyftet*) genomförs 2019–2023 vid Mittuniversitetet.
 - För att säkra progressionen i studenternas akademiska litteracitet har ämnet initierat ett utvecklingsprojekt som kommer att genomföras inom ämnet under läsåret 2019–2020.

Kan åtgärdas

- Utveckla arbetsformer för att återkoppla utvärderingar till studenter.
- Få in fler praktiska inslag i kurser.
- En alumnundersökning som innefattar studenter som läser fristående kurser skulle ge en bättre bild av utbildningens användbarhet.
- På B-nivå finns kurslitteratur bara på nordiska språk, kan vara bra att diskutera alternativ.

Bör åtgärdas

- Utveckla lärarnas högskolepedagogiska kompetens. Flera lärare skulle vilja gå Mittuniversitetets högskolepedagogiska utbildning men de kan inte lösgöras från undervisningen på ett enkelt sätt. Regelbundna möjligheter till kompetensutveckling bör finnas.
- Den seniora kompetensen inom ämnet bör stärkas. Det behövs i syfte att realisera den planerade gemensamma forskarutbildningen tillsammans med andra ämnen vid institutionen.
- Utveckla praxis och stöd i samband med de teknikaliteter som hör ihop med rapport- och uppsatsskrivande.
- Identifiera möjligheter till och ta initiativ till nationellt samarbete inom undervisningen.
- Progressionen mellan (del)kurserna i förhållande till de nationella examensmålen bör diskuteras och dokumenteras internt inom ämnet.

Måste åtgärdas

- Arbetet med kursvärderingar som underlag för systematiskt kvalitetsarbete måste bli bättre, särskilt avseende analys, återkoppling och uppföljning.

5 Bilaga, Valda examensmål

För att göra utvärdering gentemot lärandemålen i examensordningen lättare att hantera har bedömargruppen valt att splittra upp långa lärandemål i mindre delar och därefter numrerat lärandemålen inom respektive lärandemålskategori

- Kunskap och förståelse
- Färdighet och förmåga
- Värderingsförmåga och förhållningssätt

Som exempel syftar lärandemål **K2** i tabeller över bedömd måluppfyllelse för självständiga arbeten därmed till det, enligt bedömargruppens numrering, andra lärandemålet i kategorin kunskapsmål. Bedömargruppens numrering framgår av listorna nedan under respektive examen.

Högskoleexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen,
- **K2:** visa kännedom om områdets vetenskapliga grund.
- **K3:** visa kunskap om några tillämpliga metoder inom området.
- **F1:** visa förmåga att söka och samla relevant information, visa förmåga att kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.
- **V1:** visa kunskap om etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen, ha förutsättningar att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Kandidat

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund
- **K2:** visa kunskap om tillämpliga metoder inom området
- **K3:** visa fördjupning inom någon del av området
- **K4:** orientering om aktuella forskningsfrågor.
- **F1:** visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning
- **F2:** visa förmåga att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter

Magisterexamen

- K1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet överblick över området,
- K2: visa... fördjupade kunskaper inom vissa delar av området
- K3: visa... insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.
- F1: visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar
- F2: visa förmåga att... planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar
- V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt
- V2: visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,

Masterexamen

Inga mål valda då det inte finns några självständiga arbeten på denna nivå.

Bilaga 6 Samtliga examensmål för respektive examensnivå

Högskoleexamen

Kunskap och förståelse - för högskoleexamen skall studenten:

- visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

Färdighet och förmåga - för högskoleexamen skall studenten:

- visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen
- visa förmåga att redogöra för och diskutera sitt kunnande med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta med vissa uppgifter inom det område som utbildningen avser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt - för högskoleexamen skall studenten:

- visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Kandidatexamen

Kunskap och förståelse - för kandidatexamen skall studenten:

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Färdighet och förmåga - för kandidatexamen skall studenten:

- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper

- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt - för kandidatexamen skall studenten:

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter,
- visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Magisterexamen

Kunskap och förståelse – för magisterexamen skall studenten:

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga – för magisterexamen skall studenten:

- visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information
- visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar
- visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt – för magisterexamen skall studenten:

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Masterexamen

Kunskap och förståelse – för masterexamen skall studenten:

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga – för masterexamen skall studenten:

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt – för masterexamen skall studenten:

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling